

Rodoplardan Bir Ses: Niyazi Hüseyin Bahtiyar

Erol Sakallı*

Özet

Zengin bir edebiyata sahip olan Bulgaristan Türkleri, bu alanda önemli isimler yetiştirmiştir. Yaşadıkları dönemin verdikleri eserlere yansıdığı bu isimler, hem şiirlerinde hem de roman ve öykülerinde çok çeşitli konuları kaleme almışlardır. Bu sahanın önemli Türk edebiyatçısından biri de Niyazi Hüseyin Bahtiyar'dır. Bahtiyar da diğer edebiyatçılar gibi geniş bir yelpazede konuları eserlerinde işlemiş üretken bir edebiyatçıdır.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan Türk edebiyatı, Niyazi Hüseyin Bahtiyar.

A Voice From Rhodopes: Niyazi Hüseyin Bahtiyar

Abstract

The Turks in Bulgaria, who have a rich literature, have brought up a number of important poets and authors. Reflecting their own time into their Works, these poets and authors have penned novels, stories and poems in a wide variety of themes. Niyazi Hüseyin Bahtiyar is one of those eminent literary characters of the Turkish Literature in Bulgaria. Bahtiyar is a prolific name who has, as others have, written a wide range of themes.

Key Words: Turkish literature in Bulgaria, Niyazi Hüseyin Bahtiyar

Giriş

Zengin bir sözlü edebiyata sahip olan Bulgaristan Türk edebiyatı, aynı şekilde zengin bir yazılı edebiyata da sahiptir. Bulgaristan'ın kuruluşundan itibaren bağımsız bir devlet olarak ele aldığımız Bulgaristan Türk edebiyatını başlıca üç bölümde incelemek mümkündür: (1) Bulgaristan devletinin kuruluşundan 1944 yılına kadar olan dönem, (2) 1944 yılından 1989 yılına kadar olan dönem ve (3) 1990 yılından günümüze kadar olan dönem.¹ Bahsi geçen her dönemde çeşitli sıkıntılar yaşayan Bulgaristan

* Yrd. Doç. Dr., Uşak Üniversitesi, Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü

¹ <ekitap.kulturturizm.gov.tr> erişim 02.02.2010

Türkleri özellikle İkinci Dünya savaşıdan sonra çok daha zor şartlar altında yaşamak zorunda kalmışlar, “Komünist yöneticiler asimilasyon ya da göç ya da bazen de her ikisi vasıtasıyla Bulgaristan’daki Türklerin sayısını azaltmaya çalışmışlardır.”² Elbette ki Bulgaristan Türklerinin sayısının azalması sadece Komünist dönemle ilgili değildir. Bulgaristan’ın 1878 yılında Osmanlı İmparatorluğundan ayrılıp bağımsızlığı kazanmasından bu yana bu topraklardaki Türk nüfus sürekli olarak azalmıştır.³ Sayıları oldukça azalmasına rağmen, Bulgaristan Türkleri bir asrı aşkın edebiyat tarihlerinde pek çok yazar, şair ve edebiyatçı yetiştirmiştir. Bulgaristan Türkleri edebiyatının önemli isimlerinden biri de Hüseyin Niyazi Bahtiyar’dır.

17 Şubat 1927’de Turnaovası köyünde dünyaya gözlerini açan Niyazi Hüseyin Bahtiyar, ilkokul ve rüştiye eğitiminden sonra Şumnu’da “Nüvvab” okulunu bitirdi. Sofya Üniversitesinin Türkoloji bölümünün ilk öğrencilerinden biri oldu ve sonrasında öğretmenlik yapmaya başladı. Asıl mesleği öğretmenliktir ancak edebiyat yönü de onun için bir meslek olmuştur. Üniversite öğrenciliği yıllarında “Yeni Işık” daha sonrasında da “Yeni Hayat” gazetelerinde görev almıştır.

Erken yaşta edebiyata ilgi duyan Niyazi Hüseyin Bahtiyar, 1946’da basılan ilk şiiri konusunda şu bilgilere yer vermektedir: “Basında çıkan ‘Bayrak’ başlıklı ilk şiirim, benim için yıllarca kapalı kalmış küçük bir tarihi var. Orak zamanı ‘Kız Bayırı’ denen semtteki tarlamızda ekin biçiyorduk. . . Bir defasında anlıklar arasından geçerken fundalıklar arasına atılmış buruşuk bir gazete dikkatimi çekti. . . okumağa başladım. Bir de ne göreyim: benim şiirim basılmış. . . Daha ‘Nüvvab’ta iken kendime Çetintaş diye soyadı takmıştım, ilk şiirim de bu adla basılmıştı.”⁴

O günden sonra birçok şiir yazan Bahtiyar’ın 1964’te “Köy Yankıları” adlı şiir kitabı basılır ve burada “şairin şiarçılıktan uzaklaştığı, konu ve yazma tarzı bakımından ustalaştığı görülür.”⁵ Bu ustalığını sürekli artıran şair tek bir konuyla sınırlandırmamış kendini. Aksine yaşadığı yerdeki sorunlardan aşka; Türklük bilincinden vatan hasretine; gördüğü bir tablonun güzelliğinden torununa kadar çok geniş bir yelpazede şiirler vermiştir.

² Ali Eminov, *The Turks in Bulgaria: Post-1989 Developments*, Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity, 27:1, 1999, 31-55.

³ James W. Warhola ve Orlina Boteva, *The Turkish Minority in Contemporary Bulgaria*, Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity, 31:3, 2003, s. 255-279.

⁴ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, *Işık Yağmuru*, Bayrak Mat. Ltd. Şti., İstanbul, 1996, s. 9.

⁵ <ekitap.kulturturizm.gov.tr> erişim 02.02.2010

Hatta şair Esperanto⁶ dilinde bile şiirler yazmış ve bu yönü ile Türk Dünyası edebiyatçıları arasında sıra dışı bir yere sahip olmuştur.

Bahtiyar mensup olduğu Türk milletine, bayrağına, tarihine âşıktır. Şairin *Işık Yağmuru* adlı kitabının ilk şiiri “Türk Bayrağı” adını taşır. Bu şiirde Bahtiyar

Bu bayrak bizim bayrağımız hepimizin

Pırıl pırıl dalgalanan halis Türk bayrağı

Bu bayrak bizim her şeyimiz

Keskin zekâmızla dokunmuş en ince hünerimiz...

Esaret ülkesinde gece doruklara dikildi o

Kimin diktiği hala da bilinmez

Ama kim dilerse diksin dost veya düşman

Bizimdir o, bizim her şeyimizdir o.⁷

diyerek bayrağımızı över ve ona olan sevgisini gösterir. Şiirin ilerleyen bölümlerinde bayrağa saldıran asinin kolları kırılır:

Şah damarlarını deler namlundan çıkan kuşun

...

Sana hor bakanların gözünü kör ederim

Sana taş atanların yararım kel kafasını⁸

...

dizeleri onun bu konudaki hassasiyetini ortaya koymaktadır. Ayrıca dizelerdeki duygu ve söyleyiş kabiliyeti Anadolu Türklerinin büyük şairi Arif Nihat Asya'nın “Bayrak” şiirini hatırlatır:

Sana benim gözümle bakmayanın

Mezarını kazacağım.

Seni selamlamadan uçan kuşun

Yuvasını bozacağım. . .⁹

⁶ Polonyalı göz doktoru Ludwik Łejzer Zamenhof tarafından, farklı dilleri konuşan kişiler arasındaki iletişim zorluklarının, öğrenilmesi kolay bir ortak dil ile aşılabileceği düşüncesiyle 1887 yılında üretilen bir yapay dildir.

⁷ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 15.

⁸ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 15.

⁹ Arif Nihat Asya, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor Bütün Eserleri Şiirler 1, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1982, s.22.

dizeleri bu benzerliğe işaret etmesi bakımından dikkate değerdir.

Bahtiyar'ın konu zenginliği içerisinde "İstiklal" mücadelemiz ve Atatürk de geniş yer tutmaktadır. "Atatürk İstiklal Güneşi" şiirinde Bahtiyar Atatürk'ü özgürlük ve bağımsızlığın bir imgesi olarak görmektedir. *Bulgaristan Türk Şiirinde Atatürk* adlı makalesinde Sabri Alagöz, genel anlamda bu olguyu şu şekilde yorumlamaktadır: "Atatürkçü düşünce dünyayı yakan güneşin ışınlarından daha kuvvetli yakmaktadır, karanlık geceleri kardan farklı olarak eritir gider."¹⁰

Kurtuluş savaşı dendi mi her zaman
Atatürk dikilir önüme gözleri mavi
Beyaz ata binmiş yüce dağ başında
Düşünceleri güneş
Kar gibi eritiyor simsiyah geceleri
Ateş püskürüyor yerler, ateş püskürüyor gökler
Arkasında güneşin çocukları...¹¹

Bahtiyar, Atatürk ve onun düşünce sistemini, torunu Sevgi aracılığıyla ilkesel bir anlatıya dönüştürür. Şair Atatürk'e ve onun ilke ve inkılaplarına olan hayranlığını dizelerine taşır ve "Atatürk İlkeleri" şiirinde torunu Sevgi'ye Atatürk ilkelerini anlatırken hem onların büyüklüğünden bahseder hem de gençlere öğütlerde bulunur. Sevgi, bir yönüyle bütün Türk gençliğini temsil eden bir imgeye dönüşür:

Cumhuriyet özgürlük güneşidir derler
Par par ışığında ülkemiz
Cumhuriyet Ata'dan en mukaddes bir eser
Güvenci siz altın gençliğimiz.

Milletini yücelt, milletini sev sev sev

¹⁰ Sabri Alagöz, *Bulgaristan Türk Şiirinde Atatürk*, Bal-Tam Türklük Bilgisi Dergisi 1, Balkan Türklük Araştırmaları Merkezi, Prizren, 2004, s. 140- 150.

¹¹ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 16.

Berberlik her yerde birlik
Güçleri birleştirmek, yumrukları kenetlemek
Ulusumuza dirlik. .¹²

gibi dizeler bu anlamda önemlidir.

Bahtiyar Atatürk'ü şiirlerinde anlatırken doğal olarak yakın dönem Türk tarihini de işler. "Anafartalar" şiirinde, Türk Ordusunun büyük bir başarıya imza atarak düşman ordularını püskürttüğü savaştan ve Atatürk'ün liderliğine değinir. Ayrıca cesaretinden bahsederken onu mavi gözlü bir kartala benzetir. Onun komutasındaki Türk ordusunun kahramanlığı için şöyle der:

Düşlerin kanatları var bilmediğimiz
Alıp alıp uçururlar insanı
Mesafe yiter tarih kalkar aradan
Zaman yiter mekân kalkar sıradan
İşte Anafartalar...

Birer salyangoz gibi suda bitince gemiler
Top sesleri inim inim inilerdi, inler
İşte düşman işte karşısında Koca Türk
Bir dağ kartalı kesilmiş sanki
Mavi gözlü Atatürk.

...

Anafartalar, Anafartalar
Süngüsüyle tarihi yazarken gördüm
Sinene Kuvayi Milliye askeri
Unutamam bir ömür boyu unutamam asla
Anafartalarda o gördüklerimi.¹³

¹² Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 37.

¹³ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 18.

Bu dizelerin yakın dönem tarihimize olan ilgisinin yanında, Atatürk'ün portresinden izler taşınması da dikkate değerdir.

Şair sadece yakın tarihimizle ilgili şiirler yazmamıştır. "Balkanlılar Malazgirt Savaşında" şiirinde 1000 yıl öteye giderek Malazgirt Savaşını konu etmiş ve bu savaş sırasında "Balkanlı Uz ve Peçenek kıtalarının önemli kesiminin soydaşları olan Alparslan'ın safına geçmesine"¹⁴ değinmiştir:

...

Bir cenktir sürerken boğaz boğaza
Sustu ok gıcirtısı sustu ordu
Ey Allahım bu ne kadermiş böyle
Gelen düşman Türkçe konuşuyordu.

Sarmaş dolaş oldular Arafatta
Soylar bir dinleri bir dilleri bir
Allahü ekber dediler yanıldık
Kardeş kardeşi vurmak cinayettir...

...

Karanlıktan geldiler Balkanlılar
Yolları ışıık dünyasına gitti.
Diyojen yenildi tıkandı düşler
Malazgirt savaşı zaferle bitti.¹⁵

Burada Bahtiyar'ın asıl vurguladığı şeyin "birlik" fikri olduğu dikkatten kaçmamalıdır. Bu tavır, Bahtiyar'a göre bizi bugünlere taşıyan ve gelecekte de var edecek en temel değerdir. Bu Türkçenin birleştirici özelliğine yapılan bir vurgudur. Bahtiyar'ın şiirlerinde yer alan Türklük, bağımsızlık ve birlik gibi ana temalar özünde millet ve vatan sevgisi üzerine inşa edilmiştir. Dil bu anlamda çok önemlidir.

Milletimizin ortak kahramanları ve ataları onun şiirlerinde bir kere daha ölümsüzleşirler. "Karamanoğlu Mehmet Bey" şiirinde, hem ünlü fermanıyla dilimiz Türkçeyi döneminde resmi dil haline getiren Mehmet Bey'i saygıyla

¹⁴ Niyazi Hüseyin Bahtiyar (Ahmet Kabaklı'dan aktarma), age. s. 20.

¹⁵ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 20-21.

anar hem de Türkçenin güzelliklerinden bahsederken öğrencilerine de nasihatte bulunur. "Işık Yağmuru" kitabının girişinde İsa Kocakaplan, şairin Türkçe sevgisini şöyle anlatır: "Onun bu dil sevgisi boşuna değildir. Gönülünün ışıklarını o dille insanlara ulaştırmıştır. Onun için de dilinin kıymetini herkesten iyi bilir"¹⁶ :

Fermanını okudum/ okudum fermanını
Resmini görmesem de/ görmesem de resmini
Duydum o gür sesini/ o gür sesini duydum
İsmi anıyorum/ anıyorum ismini

Allah rahmet eylesin/ rahmet eylesin Allah
Mezarı cennet olsun/ cennet olsun mezarı

Türk Dili en güzeldir/ en güzeldir Türk Dili
Dilimiz her şeyimiz/ her şeyimiz dilimiz
Fermanı o okudu/ o okudu fermanı
Biz arkasında ordu/ arkasında ordu biz

Allah rahmet eylesin/ rahmet eylesin Allah
Mezarı cennet olsun/ cennet olsun mezarı

Ey sırada öğrenci/ sırada ey öğrenci
Görev güzel konuşmak/ güzel konuşmak görev
Halis altın dilimiz/ dilimiz halis altın
Mehmet Beyi sev sen de/ sen de Mehmet Beyi sev¹⁷

dizeleri Bahtiyar'ın bu konudaki tavrını ortaya koymaktadır.

Bahtiyar, Türk tarihinin önemli dönemleri ve ortaya çıkardığı kahramanları şiirlerinde sık sık konu eder. "Ünü Büyük Osman Paşa" şiiri Plevne

¹⁶ İsa Kocakaplan, Niyazi Hüseyin Bahtiyar. age. s. 7 içinde.

¹⁷ Niyazi Hüseyin Bahtiyar. Age, s. 22-23.

kahramanı Osman Paşayı konu eder . Özellikle 1877- 1878 Osmanlı Rus savaşı sırasında Plevne savunmasındaki kahramanlığıyla tarihimizdeki yerini alan şanı büyük Osman Paşa, Bahtiyar'ın dizelerinde bir kez daha saygı ve minnetle anılır:

Plevne derim o dikilir karşıma
Elinde kılıç, ordunun önünde...
Top sesleriyle erir buzlu gece
İlk kar yağar, fırtınalı bir günde
Elinde kılıç, ordunun önünde...

Ünü büyük Osman Paşa kükremiş
Tuna dile gelmiş, ben akmam diyor...
Ufuklar katmer boyanır allara
Düşman kahpe, düşman alçak, düşman kör
Tuna dile gelmiş, ben akmam diyor...

Közlerinde tüm dünyanın gözleri
Osman Paşa sevgimizde bir güneş...
Mertlik ufukları, gün ışınları
Günler katlanırken yılın ardına
Osman Paşa sevgimizde bir güneş.

Şiirin epik üslubu, hem bir minnet duygusu hem de Türk tarihine olan sevgi ve bağlılığı ifade eder.

Hüseyin Niyazi Bahtiyar şiirlerinde milli kahramanlarımızın yanında manevi dünyamızın mimarlarını da konu eder. Yunus Emre, Bahtiyar'ın şiirlerine konu ettiği önemli isimlerdendir. Büyük değerimiz Yunus Emre'ye de "merhaba" der. UNESCO tarafından, doğumunun 750. yılı olan 1991, Yunus Emre yılı ilan edilmiş ve bu münasebetle şairimiz "Yunus Emre Merhaba" adında bir şiir kaleme almıştır. Yunus Emre'nin sonsuz sevgisi ve hoşgörüsü ona yol göstermiştir. Böylece Bahtiyar, tüm dünyanın takdir ettiği Yunus Emre felsefesini şiirlerine taşır:

Gönül bağına girdim sabah rüzgârı ile
İzince yürüdüm hep dolaştım adım adım

Ağaçlar meyve yüklü, dallarda kuşlar öter

Sevgi çiçeklerini öptüm öptüm kokladım.¹⁸

Dizeleriyle adeta Yunus'a seslenen Bahtiyar, Yunus'un şiirlerini okuyup bunları suya atan Molla Kasım'a gönderme yaparak, çağdaş Molla Kasımları da şikayet eder:

Molla Kasımlar gördüm gözleri fıldır fıldır

Şiiri yakan gammazlar gölgesinden utanır

Yenilerini görsen, şimdi yenilerini

Kendine aklı yetmez, ellere öğüt verir.¹⁹

Burada Bahtiyar, "iyi" ve "kötü" genel kavramları üzerinden Yunus'un felsefesini esas alan bir değerlendirme yapma gayretindedir.

Bahtiyar'ın şiirlerindeki temalardan biri de Bulgaristan Türk Edebiyatında önemli yer tutan vatan sevgisi ve özellikle de anavatan sevgisidir. Bahtiyar, "Teşhis Yerine" adlı şiirinde vatanın ne kadar önemli olduğunu, ona nasıl sahip çıkmamız gerektiğini çok akıcı ve güzel bir dille ele almıştır:

Malını yitirirsen eğer

Tedirgin olma sakın

Malı yine kazanırsın.

Onurunu yitirirsen eğer

Yarı gücün gitti demektir

Aklını başına alırsın.

Cesaretini yitirirsen eğer

Her şeyin kaybedilmiş demektir

Sen bir sıfır kalırsın.

Vatanını yitirirsen eğer

İşin en kötüsü işte budur

Ölüler gibi tamtakırsın.²⁰

¹⁸ Niyazi Hüseyin Bahtiyar, age. s. 26.

¹⁹ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 27.

²⁰ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 36.

Bu dizeler “vatan” denen coğrafyanın diğer hiçbir “kıymetle” değiştirilemeyeceği tezini işler. “Anavatana Selam” şiiri ise vatan sevgisinin yanında vatana duyulan hasretin dizelere dökülen biçimidir. Bahtiyar anavatana sadece sevgisinden, hasretinden değil, ona olan güveninden de bahseder. Anavatan olduğu müddetçe hiçbir zulüm, onlara zarar veremeyecektir:

...

Sana sevgimizden eksilmedi bir zerre bile
O büyük hasretin sinemizde birer ok...
Çalındı her şeyimiz, baskılar sığmaz dile
Ama sen varken şu dünyada korkumuz yok.

Nöbettedir canımız, kanımız ve sağduyu
Mehmetçik söylesin sözünü gayri varsın
Düşmanın değişmiyor kötü huyu
Biz Türk kalacağız çünkü sen varsın.²¹

Bahtiyar’ın Türklük bilinci ve birliği fikri sadece, anavatanla sınırlı değildir. O bütün Türk dünyasını kucaklar ve birinin acısını hepimizin acısı olarak yüreğinde hisseder. 20 Ocak 1990’da Sovyet Ordusunun Azerbaycan’ın başkenti Bakü’ye girerek birçok soydaşımızı şehit etmesi, onu derinden etkiler ve bu zulüm, şairin dizelerinde destansı bir anlatıma dönüşür. Şair “Azerbaycan” adlı şiirinde Azerbaycan’daki durumu şöyle anlatır:

Bir anne ağlayışı var Hazer kıyısında
Tıpkı anneminki gibi boğuk boğuk
Kanlı tankların sesini duyar gibiyim
Biliyorum her taraf kan kan kan,²²

...

Şair bu olaydan duyduğu acıyı anlatırken, Türklerin Bulgaristan’da zorla isimlerinin değiştirilmesi, asimile edilme çabalarını ve çektikleri büyük acıları da hatırlatır. Böylece şair, Türk dünyasının farklı coğrafyalarda yaşadığı ortak acıların sesi olma gayretini ortaya koyar:

²¹ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age.s. 32-33.

²² Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 28.

...

Az mı ezdiler onlar bizi de
Adlarımızı çalarken kahpe düşman...²³

Mili ve epik unsurların ağır bastığı şiirlerin yanı sıra Bahtiyar'ın zaman zaman lirik şiirler de kaleme aldığı görülür. Ancak bu tür şiirlerinde de vatan, millet, kültür ve tarih sevgisinin izlerini bulmak mümkündür. Şair, çevresinde olup bitenlere kayıtsız kalmayarak bunları dizelerine dökmüştür. "Sen de Gittin" şiirini, 1996 yılında vefat eden ve kendisi gibi öğretmen olan şair Mümün Bekir'in anısına yazmış ve ona şöyle seslenmiştir:

Sıran geldi sen de gittin
Ruhun bulutlara karıştı aheste
"Özlemler İçinde Dünyalarım"
Diye haykırmışsın son nefeste.²⁴

"Çardak" adlı şiirini de şair Mehmet Müzekka Con'un anısına yazmıştır:

Sıcak ekmek yağlı çörek kokusu
Ceddin toprağını ektiği toprak
Şarkılar uçurur evrene şair
Başında taç yeşil kubbeli çardak.²⁵

Benzer tavırları Bahtiyar'ın "Ver Öpeyim Elini" adlı şiiri de vaktiyle öğretmenlik yapmış, Bulgaristan'daki Türk azınlığın temsilcisi olmuş ve yıllarca hapis hayatı yaşamış Osman Kılıç'a ithaf ettiği şiirinde de görmek mümkündür. Şiirinin başına "Dün Nüvvab kürsüsünde ders takrir eden adam bugün gâvurun elinde, Pazarcık hapisanesinde sepet örüyordu" diye not düşen şair, hocasının çektiklerini anlatırken ona şöyle seslenmektedir:

Gittin boş kaldı kürsüde yerin
Sınav çattı, olamadık sensiz...
Uykularımız bozuldu dehlizlerde sık sık
Ölemedik sensiz...

²³ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 28.

²⁴ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 54.

²⁵ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 55.

Ayağında soğuk zincir dediler
Şahlanmış kâfirdeki o eski hınç...
Kürek kürek köz atmışlar üstüne
O kızıl Cehennem zebanileri
Kınından çıkmış Kılıç...²⁶

Bu dizeler Bahtiyar'ın vefa duygusunun kelimelere dökülmüş biçimidir.

Niyazi Hüseyin Bahtiyar, Bulgaristan Türk Edebiyatının üretken şairlerinden biridir. Her ne kadar burada şiirlerine vurgu yapmış olsak da Bahtiyar'ın edebiyat alanındaki çalışmaları da tıpkı şiirlerinde ele aldığı konular gibi çok geniş bir alana yayılır. Romanları, araştırmaları, oyunları, anı yazıları ve diğer alanlardaki çalışmaları Bahtiyar'ın bu edebiyattaki yerini oldukça sağlam bir zemine koyar. Şiirlerinden bazıları yabancı dillere de çevrilen Bahtiyar çeşitli ödüllerin de sahibi olmuştur.

Kaynakça

Alagöz, Sabri, Bulgaristan Türk Şiirinde Atatürk, Bal-Tam Türklük Bilgisi Dergisi 1, Balkan Türklük Araştırmaları Merkezi, Prizren, 2004.

Asya, Arif Nihat, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor Bütün Eserleri Şiirler 1, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1982.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, Işık Yağmuru, Bayrak Mat. Ltd. Şti., İstanbul, 1996.

Eminov, Ali, The Turks in Bulgaria: Post-1989 Developments, Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity, 27:1, 1999.

Warhola, James W. ve Orlina Boteva, The Turkish Minority in Contemporary Bulgaria, Nationalities Papers: The Journal of Nationalism and Ethnicity, 31:3, 2003.

www.ekitap.kulturturizm.gov.tr erişim 02.02.2010

²⁶ Hüseyin Niyazi Bahtiyar, age. s. 52.